

ЗАЩИТЕНИ КАНДИДАТСКИ ДИСЕРТАЦИИ

ЛЮДМИЛА ГРИГОРОВА — „ПРОБЛЕМИ
НА ТВОРЕЦА И ТВОРЧЕСТВОТО
В ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКИТЕ ЛИТЕРАТУРИ
XIX — XX ВЕК“

На 9 май 1979 г. се състоя публична защита на дисертацията на Людмила Крумова Григорова на тема „Проблеми на твореца и творчеството в западноевропейските литератури XIX—XX в.“. На защитата присъствуваха членовете на специализирания научен съвет по литературознание, научни сътрудници, специалисти, писатели, граждани. Рецензенти на дисертационния труд бяха проф. Ефрем Каранфилов и проф. д-р Кръстьо Горанов. Те се спряха на структурата на труда, изложиха приносните моменти в него и подчертаха, че дисертацията като цяло е едно положително явление за нашата научна литература, което дава основание на Людмила Григорова да бъде присъдена научна степен „Кандидат на филологическите науки“.

Още в уводните си думи проф. Ефрем Каранфилов подчерта, че Людмила Григорова показва задълбочено познание на фактите и разбиране на разработваната проблематика. Той се спря последователно на отделните части, като композиционна структура на дисертацията. Трудът се състои от въвеждаща глава и две отделни части. С въвеждащата част се очертава основната проблематика на темата. Дисертантката се спира на „Бунтът на романтиците“: конфликтът творец — общество в затворена система“. В първата част, озаглавена „Елитарността на концепцията „изкуство за изкуството“ и модификациите на темата у представителите на модернизма“, се разглежда парнализъмът като реакция на романтизма, и символизъмът като реакция на парнализма, и завършва с анализ на естетическите концепции на Оскар Уайлд. Проф. Каранфилов подчерта, че е проследено създаването и развитието на школата на парнализма и връзката ѝ с някои проблеми на съвременността. По-нататък, спирайки се на символизма, „авторката с основание не разглежда тези школи, догматично противопоставени една на друга, без преходи и преливания, а се стреми да подходи към отделните автори и произведения конкретнo“. Например, спирайки се на Бодлер, тя успява да обясни някои от основните си тези. Разгледани са и възгледите на символисти като Рембо, Верлен, и др., както и специфичните особености на немския и австрийския символизъм. Спирайки се на романа „Портретът на Дориан Грей“ на Оскар Уайлд, авторката се е насочила към двата

характерни контрапункта в творбата: изкуство — действителност и морал — красота, разкривайки и житейската трагедия на самия писател.

Втората част на труда — „Антиелитарната концепция на реализма“ навежда на основната мисъл, че „реалистите по начало не разглеждат обществото като едина и хомогенна враждебна сила. Напротив, те се стремят да го видят и разкрият в неговата сложност и противоречивост. По същия начин и отделният творец е разглеждан вече по-многогранно и във връзка с конкретната историческа действителност.“ Подчертава се, че и в тази глава е събран значителен материал и са разгледани редица добре подбрани автори. Правилен е изборът на „Изгубени илюзии“ на Балзак при разгръщането на проблема за твореца и обществото. Особено важно е това, че дисертантката се е спряла и на редица статии, изказвания и писма на френските романисти. По-нататък се разглежда творчеството на Томас Ман и главно романът „Доктор Фаустус“, доказвайки се близостта на естетизма с варваризма в обществения живот и пътя от естетизма до новия хуманизъм.

И накрая в „Заключителните думи“ авторката се спира отново върху проблемите за взаимоотношението на художника с обществото и за неговото творческо самосъзнание. В същност заключението е едно обобщение на изложеното в дисертационния труд.

В заключение проф. Е. Каранфилов подчерта, че трудът е показателен за широката култура на Людмила Григорова и че е приносен със следните основни моменти: в по-широк аспект е разглеждано отношението на творческата личност с школата, към която тя принадлежи, както и към социалната действителност; за първи път е характеризирано общото и различното у авторите от една и съща школа, по нов начин е поставен и проблемът елитарност—антиелитарност и т.н.

Проф. Кр. Горанов изтъкна, че „Дисертацията на Людмила Григорова обхваща няколко обширни студии, посветени на важни насоки в западноевропейската литература от най-ново време и обединени от темата за самосъзнанието на художника като обект на художествено изображение, за характера и социалния статус на творческия художествен труд.“ Той подчерта, че основните приноси моменти са дръзновението да се постави трудният проблем за социалното и художествено самосъзнание на твореца, уменето да се работи с обширен материал, осъществяването на сравнителен анализ, вънното чувство за литературен текст, широката еру-

диция, наличието на собствен стил и т. н.

Акад. Емил Георгиев подчерта, че въпреки обширността и сложността на темата Людмила Григорова се е справила успешно със задачите си.

Доц. Людмила Стефанова също изказа мнение, че Л. Григорова заслужава поздравления за непосилната работа да проследи десетки автори от няколко национални литератури, за около два века, доближавайки се до някои нерешени проблеми.

Проф. Ст. Каролев изтъкна, че в двете ясно изразени концепции в труда авторката е докрай последователна. Според него понятието „естетизъм“ трябва да бъде по-добре изяснено.

Доц. Иван Попиванов също подчерта, че дисертантката се е справила успешно с трудностите и че трудът е „несъмнен принос в съвременното литературознание“.

Проф. Васил Колевски се присъедини към мнението на рецензентите и изказалите се, като допълни, че по сложност темата е за докторска дисертация.

С тайно гласуване Специализираният научен съвет по литературознание единодушно реши на Людмила Григорова да бъде присъдена научна степен „Кандидат на филологическите науки“.

ПЕТЪР ВЕЛЧЕВ — „ДОН КИХОТ“
И БЪЛГАРСКАТА ЛИТЕРАТУРА.

КЪМ ПРОБЛЕМА ЗА БЪЛГАРО-ИСПАНСКИТЕ
ЛИТЕРАТУРНИ ОТНОШЕНИЯ

На 9 май 1979 г. Петър Велчев Велчев защити дисертацията на тема „Дон Кихот“ и българската литература. (Към проблема за българо-испанските литературни отношения).“ Присъствуваха членовете на Специализирания научен съвет по литературознание, научни сътрудници, писатели, граждани. Официални опоненти бяха акад. Емил Георгиев и ст. н. с. д-р Боян Ничев.

Акад. Емил Георгиев подчерта, че дисертантът успешно, с необходимата литературоведска култура е разработил една плодотворна, но нелека тема, която изисква подготовка по различни дисциплини — филология, психология, социология. Дисертантът е проявил нужната подготовка в тези области. По-нататък акад. Георгиев изтъкна уменията на дисертанта да прави анализ и характеристика на линиите в българската рецепция на Дон Кихот. Според него трудът има определено приносен характер и представя своя

автор като многообещаващ литературовед, който умее да поставя и да решава литературоведски проблеми на твърде високо теоретично и фактографско равнище. Няма никакво съмнение, че литературознанието е негово призвание.

Ст. н. с. д-р Боян Ничев изтъкна в своята рецензия, че Петър Велчев си е избрал за дисертационен труд не само една дисертационна тема, но един реален и значителен проблем на нашето сравнително литературознание. Съдбата на Сервантесовото творчество и неговото възприемане в различни култури винаги ще бъде един от големите въпроси на европейската литература. Боян Ничев отбеляза като важна положителна страна на дисертационния труд, издаваща високата професионална и литературоведска култура на автора, уменията му не само да се ориентира в материала, но и да го типологизира и анализира по съществени литературни признаци, открити от самия него. Структурата на дисертацията представлява в същност една типологизация на Сервантесовата рецепция у нас. Петър Велчев достига до обобщения, които се опитва да свърже с общите особености на литературния процес в България. В заключение д-р Боян Ничев характеризира дисертацията като компетентно и сериозно изследване на една съществена сравнително-литературна тема и изтъкна, че трудът на Петър Велчев представлява добра методологическа и литературно-историческа основа за по-нататъчно разгъване проблема за българо-испанските литературни отношения.

И двамата официални рецензенти препоръчаха на СНС по литературознание на Петър Велчев Велчев да бъде присъдена научна степен „Кандидат на филологическите науки“.

По дисертационния труд се изказаха акад. проф. д-р Петър Динев, ст. н. с. Кръстьо Кулюмджиев, ст. н. с. Георги Василев (от Института за съвременни социални теории), критикът Георги Цанков. Те дадоха висока оценка на дисертацията на Петър Велчев, акцентуваха върху отделни нейни аспекти и достойнства, характеризираха дисертанта като оформен литературовед, активен участник в нашия литературен живот.

СНС по литературознание чрез тайно гласуване реши на Петър Велчев Велчев да бъде присъдена научна степен „Кандидат на филологическите науки“.

И. С.